

fige at bombardere Staten for snart paa den ene, snart paa den anden Maade at skaffe sig Tilskud, Understøttelse eller Bidrag af Statskassen. Jeg vil som sagt ønske, at dette snart maa høre op, og med dette Duffe skal jeg slutte mit Foredrag.

Dan: Naar man seer, til hvor høist forskjellige Resultater man kan komme i sin Dom over vor Statshuusholdnings Tilstand, og seer, at medens Nogle finde, at Underskudet eller Tilbagegangen er omtrent 5,000,000 Rd. aarlig, beregne Andre den til kun at være omtrent 500,000 Rd. aarlig, saa kunde man let komme paa den Tanke, at det er en meget vanskelig Kunst at gjøre finantsielle Beregninger. Smidertid kan man jo her nok finde en naturlig Forklaringsgrund til denne forskellige Opfattelse; den maa jo aabenbart ligge deri, at medens Nogle stille sig paa en Grundvold, der knytter sig til den velsigtede Tilstand, saa søge Andre deres Grundvold paa en Maade, der lader Blikket være mere udadvendt mod Fremtiden. Men hvorom Alting er, synes der at være Et, hvorom der ingen Meningsforskjel er, nemlig at et Underskud er der, større eller mindre, som vi Alle maae stræbe efter paa bedste Maade at dække. Naar man gaaer ud herfra, er det næste Spørgsmaal altsaa: Ud hvilken Vej skal man gaae for at tilveiebringe den Dækning? Herom kunne Meningerne jo være forskellige. Man maatte jo først og fremmest see, om man kunde indskrænke Udgifterne. Disse ere jo som bekjendt to Slags, nemlig de Udgifter, som man kan indskrænke strax, og de, som man kun kan indskrænke i Løbet af flere Aar, fordi de — om man saa kan sige — ligge i Systemet, hvilket jo ogsaa er blevet antydet af en æret tidligere Tale. Men da nu den Forøgelse, som man kan vinde gennem Udgiftens Indskrænkning, vistnok ikke har en saa stor eller overveleude Størrelse, at det kan blive tilstrækkeligt, maa man jo naturligvis see hen til Indtægternes Forøgelse. Her stiller Spørgsmaalet sig altsaa, hvorledes man

skal søge sin Indtægt forøget, og det deler sig her i den Betragtning, om man skal holde sig til Statsactiverne eller til en Skat, eller hvorledes man bør fordele Indtægten paa disse forskellige Factorer. Her kan jeg forresten, siden jeg er paa dette Sted, ikke tilbageholde den Bemærkning, at det forekommer mig, at naar man ikke tør gaae ind paa en betydelig Forbrug af Statsactiverne, indeholdes deri en lønlig Tvivl om, hvorvidt de nye Activer, som ere skiftede i Jernbanerne, virkelig ere eller rettere sagt kunne blive saa værdifulde, som man vil gjøre dem til. Jeg hører desværre til dem, som ikke endnu have kunnet tilegne sig den Anskuelse, at disse Activer i Fremtiden ville blive virkelig værdifulde og indbringende Statsmidler, men jeg vil naturligvis ønske, at jeg maatte tage seil. Altsaa maa man jo ialfald for en væsentlig Deel skaffe Staten Indtægter ved andre Midler, og man har derfor foreslaaet en ny Skat, en Indkomstskat. Ja, det bliver vistnok ogsaa nødvendigt. Der gives dem, — hvortil ogsaa jeg hører, jeg kan kun svare for mig selv — som finde stor Betænkelighed ved at gaae ind paa enhver ny Skat overhovedet, og i hvert Fald hører jeg da ogsaa til dem, som ikke kunne gaae ind paa en saadan ny Skat, uden at den har en vis maadeholden Størrelse. Jeg troer, at man ofte anslaaer Landets Skatteerne meget større, end den i Virkeligheden er, og man fører her Factorer ind i Betragtning og Beregning, som jeg troer ikke kunne holde Stik. Man har saaledes f. Ex. beraabt sig paa Sparekasserne, men det er vistnok en meget upaalidelig Veiledning eller Reitesnor, som man her kan søge, thi disse Institutioner skrive sig jo som bekjendt fra en yngre Tid, og de indeholde jo forsaavidt kun en statistisk Ramme, hvorigennem man kan see, hvad der foreligger. Men det er jo en bekjendt Sag, at man ogsaa havde Pengemidler i Udlaan tidligere end Sparekasser, hvilke da gik mere privat mellem Mand og Mand, og Forstjellen stiller sig da for mig